

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS direktyva 2006/32/EB**2006 m. balandžio 5 d.****dėl energijos galutinio vartojimo efektyvumo ir energetinių paslaugų, panaikinanti Tarybos direktyvą 93/76/EEB****(tekstas svarbus EEE)**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 175 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos ⁽³⁾,

kadangi:

(1) Bendrijoje egzistuoja poreikis didinti energijos galutinio vartojimo efektyvumą, valdyti energijos paklausą bei skatinti atsinaujinančios energijos gamybą, nes artimiausią ir vidutinės trukmės laikotarpį yra santykinai nedaug galimybių paveikti energijos tiekimo ir skirstymo sąlygas kuriant naujus pajėgumus arba tobulinant perdavimą bei skirstymą. Taigi ši direktyva prisideda prie tiekimo saugumo didinimo.

(2) Padidėjus energijos galutinio vartojimo efektyvumui, taip pat sumažėtų pirminės energijos vartojimas, išmetamų CO₂ bei kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis ir taip būtų užkertamas kelias pavojingai klimato kaitai. Šių išmetamų dujų kiekis vis didėja, todėl tampa vis sunkiau

įgyvendinti Kioto įsipareigojimus. Net 78 % Bendrijos išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio lemia su energetikos sektoriumi susijusi žmonių veikla. Šeštojoje Bendrijos aplinkosaugos veiksmų programoje, patvirtintoje Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1600/2002/EB ⁽⁴⁾, nurodoma, kad tolesnis mažinimas yra būtinas siekiant Jungtinių Tautų bendrojoje klimato kaitos konvencijoje nustatyto ilgalaikio tikslo stabilizuoti šiltnamio efektą sukeliančių dujų koncentraciją atmosferoje tokia lygmenyje, kuris užkirstų kelią pavojingam antropogeniniam poveikiui klimato sistemai. Todėl reikia konkrečios politikos ir priemonių.

(3) Padidinus energijos galutinio vartojimo efektyvumą, bus galima ekonominiu požiūriu efektyviai panaudoti potencialią ekonomiškai efektyviai sutaupytą energiją. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės galėtų įgyvendinti šį energijos taupymą ir taip padėti Bendrijai sumažinti jos priklausomybę nuo energijos importo. Be to, perėjimas prie efektyviau energiją vartojančių technologijų gali paskatinti, kaip pabrėžiama Lisabonos strategijoje, Bendrijos novatoriškumą ir konkurencingumą.

(4) Komisijos komunikate dėl Europos klimato kaitos programos pirmojo etapo įgyvendinimo direktyva dėl energijos paklausos valdymo buvo įvardyta kaip viena svarbiausių klimato kaitos kontrolės priemonių, kurių reikia imtis Bendrijos lygiu.

(5) Ši direktyva atitinka 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/54/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių ⁽⁵⁾ ir 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/55/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių ⁽⁶⁾, kurios numato galimybę naudoti energijos gamybos skirstymą ir paklausos valdymą užuot ieškojus naujų tiekimo būdų ir numato užtikrinti aplinkos apsaugą, šitaip sudarant sąlygas valstybių narių valdžios institucijoms, *inter alia*, skelbti konkursus naujiems pajėgumams arba pasirinkti energijos vartojimo efektyvumo ir paklausos priemones, įskaitant „baltųjų sertifikatų“ sistemas.

⁽¹⁾ OL C 120, 2005 5 20, p. 115.

⁽²⁾ OL C 318, 2004 12 22, p. 19.

⁽³⁾ 2005 m. birželio 7 d. Europos Parlamento nuomonė (dar neskelbta Oficialiajame leidinyje), 2005 m. rugsėjo 23 d. Tarybos bendroji pozicija (OL C 275 E, 2005 11 8, p. 19) ir 2005 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento pozicija (dar neskelbta Oficialiajame leidinyje), 2006 m. kovo 14 d. Tarybos sprendimas.

⁽⁴⁾ OL L 242, 2002 9 10, p. 1.

⁽⁵⁾ OL L 176, 2003 7 15, p. 37. Direktyva su pakeitimais, padarytais Tarybos direktyva 2004/85/EB (OL L 236, 2004 7 7, p. 10).

⁽⁶⁾ OL L 176, 2003 7 15, p. 57.

- (6) Ši direktyva nepažeidžia Direktyvos 2003/54/EB 3 straipsnio, kuriame reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų, jog visiems namų ūkio pirkėjams ir, kai valstybės narės mano, kad to reikia, – mažoms įmonėms būtų teikiamos universaliosios paslaugos, t. y. kad jos turėtų teisę savo teritorijoje gauti nustatytos kokybės elektros energiją už protingą, lengvai ir aiškiai palyginamą bei skaidrią kainą.
- (7) Todėl šios direktyvos tikslas yra ne tik toliau remti energetinių paslaugų pasiūlą, bet ir sukurti didesnę patrauklumą paklausai. Tad kiekvienos valstybės viešasis sektorius turėtų parodyti pavyzdį investicijose, priežiūroje ir kitose išlaidose energiją vartojantiems įrenginiams, energetinėms paslaugoms ir kitoms energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonėms. Todėl viešasis sektorius turėtų būti skatinamas į investicijas, nusidėvėjimo atskaitymus ir veiklos biudžetus įtraukti energijos vartojimo efektyvumo didinimą. Be to, viešasis sektorius turėtų stengtis naudoti energijos efektyvumo kriterijus viešųjų pirkimų procedūrose, taikydamas praktiką, leidžiamą 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo ⁽¹⁾ ir 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo ⁽²⁾, viešojo tiekimo sutartyse bei viešųjų paslaugų sutartyse, taikydamos principą, kuris buvo patvirtintas 2002 m. rugsėjo 17 d. Europos Teisingumo Teismo sprendimu byloje Nr. C-513/99 ⁽³⁾. Atsižvelgiant į tai, kad valstybių narių administracinės struktūros labai skiriasi, skirtingų rūšių priemonių, kurių gali imtis viešasis sektorius, turėtų būti imamasi nacionaliniu, regioniniu ir (arba) vietos lygiu.
- (8) Esama daug būdų, kaip viešasis sektorius gali būti pavyzdžiu; be III ir VI prieduose išvardytų taikomų priemonių viešasis sektorius gali, pvz., inicijuoti bandomuosius energijos efektyvumo projektus ir skatinti darbuotojus efektyviai naudoti energiją. Norint pasiekti laukiamo įvairiapusio tokių veiksmų rezultato, apie juos reikia tinkamai pranešti atskiroms piliečiams ir (arba) įmonėms pabrėžiant išlaidų duodamą naudą.
- (9) Liberalizavus mažmenines rinkas galutiniams elektros energijos, gamtinių dujų, anglies ir lignito, šildymo ir – kai kuriais atvejais – netgi centralizuotai tiekiamos šilumos ir vėsumos galutiniams pirkėjams, beveik visais atvejais padidėjo efektyvumas ir sumažėjo energijos gamybos, transformavimo bei skirstymo kaštai. Liberalizavimas nesukėlė didesnės produktų ir paslaugų konkurencijos, kuri būtų galėjusi paskatinti didesnę energijos galutinio vartojimo efektyvumą.
- (10) Savo 1998 m. gruodžio 7 d. rezoliucijoje dėl energijos vartojimo efektyvumo Europos bendrijoje ⁽⁴⁾ Taryba patvirtino visos Bendrijos tikslą gerinti energijos galutinio vartojimo intensyvumą kasmet jį didinant vienu procentiniu punktu iki 2010 m.
- (11) Todėl valstybės narės turėtų nustatyti nacionalinius orientacinius rodiklius, skatinančius energijos galutinio vartojimo efektyvumą bei užtikrinančius energetinių paslaugų rinkos nuolatinį augimą ir gyvybingumą, ir tuo būdu prisidėti prie Lisabonos strategijos įgyvendinimo. Nacionalinių orientacinių rodiklių, skatinančių energijos galutinio vartojimo efektyvumą, nustatymas veiksmingai sąveikauja su kitais Bendrijos teisės aktais, kurie, juos pritaikius, prisidės prie šių nacionalinių rodiklių įgyvendinimo.
- (12) Šia direktyva reikalaujama, kad valstybės narės imtųsi veiksmų, o jos tikslų įgyvendinimas priklauso nuo poveikio, kurį tie veiksmai padaro energijos galutiniams vartotojams. Valstybių narių veiksmų galutinis rezultatas priklauso nuo daugelio išorinių veiksnių, įtakančių vartotojų elgseną energijos vartojimo ir jų noro įgyvendinti energijos taupymo metodus bei naudoti taupiai energiją vartojančius prietaisus požiūriu. Todėl net jeigu valstybės narės įsipareigoja dėti pastangas pasiekti 9 % rodiklį, nacionalinis sutaupymo tikslas yra orientacinio pobūdžio ir teisiškai neįpareigoja valstybių narių jį pasiekti.
- (13) Norėdamos pasiekti jų nacionalinius orientacinius rodiklius, valstybės narės gali nusistatyti didesnę nei 9 % rodiklį.
- (14) Keitimasis informacija, patirtimi ir geriausia praktika įvairiu lygmeniu, įskaitant viešąjį sektorių, yra naudingas gerinant energijos vartojimo efektyvumą. Todėl valstybės narės turėtų sudaryti priemonių, kurių imamasi pagal šią direktyvą, sąrašą ir pagal galimybes peržiūrėti šių priemonių poveikį Energijos efektyvumo didinimo veiksmų planuose.
- (15) Kai energijos vartojimo efektyvumo siekiama technologijos, elgsenos ir (arba) ekonominiais pakeitimais, turėtų būti vengiama padaryti esminį neigiamą poveikį aplinkai ir turėtų būti atsižvelgta į socialinius prioritetus.

⁽¹⁾ OL L 134, 2004 4 30, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (EB) Nr. 2083/2005 (OL L 333, 2005 12 20, p. 28).

⁽²⁾ OL L 134, 2004 4 30, p. 114. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 2083/2005.

⁽³⁾ Byla C-513/99, *Concordia Bus Finland Oy Ab*, anksčiau *Stagecoach Finland Oy Ab* prieš *Helsingin kaupunki* ir *HKL-Bussliikenne*, (2002 m. rink., p. I-7213).

⁽⁴⁾ OL C 394, 1998 12 17, p. 1.

- (16) Pasiūlos finansavimas ir paklausos kaštai yra svarbūs energetinėse paslaugose. Todėl fondų, kurių lėšomis būtų remiamas energijos vartojimo efektyvumo didinimo programų vykdymas ir kitos energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės bei skatinamas energetinių paslaugų rinkos vystymasis, kūrimas gali būti tinkama nediskriminuojamo pradinio finansavimo tokioje rinkoje priemonė.
- (17) Didesnį energijos galutinio vartojimo efektyvumą galima pasiekti didinant galimybę naudotis energetinėmis paslaugomis ar kitomis energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonėmis ir didinant jų paklausą.
- (18) Siekiant realizuoti energijos taupymo galimybes tam tikruose rinkos segmentuose, kuriuose energijos vartojimo auditas komerciniais pagrindais paprastai nėra parduodamas, pavyzdžiui, namų ūkiuose, valstybės narės turėtų užtikrinti energijos vartojimo audito teikimo galimybę.
- (19) 2000 m. gruodžio 5 d. Tarybos išvadose nurodoma, kad energetinių paslaugų skatinimas sukuriant Bendrijos strategiją yra prioritetinė sritis siekiant padidinti energijos vartojimo efektyvumą.
- (20) Energijos skirstytojai, skirstymo sistemos operatoriai ir mažmeninės prekybos energija bendrovės gali padidinti energijos vartojimo efektyvumą Bendrijoje, siūlydamos energetines paslaugas, kurioms būdingas efektyvus galutinis vartojimas, pvz., patalpų šiluminį komfortą, buitinių karštą vandenį, šaldymą, produktų gamybą, apšvietimą ir varomosios energijos šaltinius. Taip energijos skirstytojų, skirstymo sistemos operatorių ir mažmeninės prekybos energija bendrovių maksimalaus pelno siekis tampa labiau susijęs su siekiu parduoti energetines paslaugas kiek galima didesniai pirkėjų skaičiui užuot siekus parduoti kiek galima didesnį energijos kiekį kiekvienam klientui. Siekdamos užtikrinti lygias galimybes visiems energetinių paslaugų teikėjams, valstybės narės turėtų stengtis vengti konkurencijos iškraipymų šioje srityje; tačiau jos gali šią užduotį perduoti nacionalinei reguliuojančiai institucijai.
- (21) Visapusiškai atsižvelgdamos į energetikos sektoriaus rinkos dalyvių nacionalinę struktūrą ir siekdamos sudaryti palankias sąlygas šioje direktyvoje numatytam energetinių paslaugų ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių įgyvendinimui, valstybės narės turėtų turėti galimybę įpareigoti energijos skirstytojus, skirstymo sistemos operatorius arba mažmeninės prekybos energija bendroves, arba tam tikrais atvejais – du ar daugiau šių rinkos dalyvių – teikti tokias paslaugas ir dalyvauti įgyvendinant tokias priemones.
- (22) Susitarimai dėl finansavimo su trečiosiomis šalimis yra novatoriška praktika, kuri turėtų būti skatinama. Tokiais atvejais naudos gavėjas išvengia investavimo kaštų, pasinaudodamas dalimi trečiajai šaliai investavus sutauptos energijos finansinės vertės tam, kad padengtų trečiajai šaliai investavimo kaštus ir sumokėtų palūkanas.
- (23) Siekiant, kad tarifai ir kitos tinklais perduodamai energijai taikomos taisyklės prisidėtų prie efektyvaus energijos galutinio vartojimo, turėtų būti atsisakyta nepateisinamų skatinamųjų priemonių didinti apimtis.
- (24) Energetinių paslaugų rinkos skatinimas gali būti atliekamas įvairiais būdais, įskaitant nefinansinius būdus.
- (25) Energetinės paslaugos, energijos vartojimo efektyvumo didinimo programos ir kitos energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės, naudojamos siekiant taupyti energiją, turi būti remiamos ir (arba) įgyvendinamos pasitelkus savanoriškus suinteresuotų subjektų ir valstybių narių paskirtų viešojo sektoriaus įstaigų susitarimus.
- (26) Savanoriški susitarimai, kuriuos apima ši direktyva, turėtų būti skaidrūs ir, jeigu tinka, apimti informaciją bent šiais klausimais: kiekybiniai ir etapai suskirstyti tikslai, stebėsena ir pranešėjimas.
- (27) Degalų ir transporto sritys yra svarbios energijos vartojimo efektyvumui ir energijos taupymui.
- (28) Apibrėžiant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, turėtų būti atsižvelgiama į efektyvumo padidėjimą, kuris pasiekiamas plačiai naudojant ekonomiškai efektyvias technologines naujoves, pavyzdžiui, elektroninį matavimą. Pagal šią direktyvą individualūs skaitikliai konkurencinga kaina apima ir tikslus šilumos matuoklius.
- (29) Siekiant, kad galutiniai vartotojai galėtų priimti labiau pagrįstus sprendimus dėl jų individualaus energijos vartojimo, jiems turėtų būti teikiama tinkamos apimties informacija apie tai bei kita svarbi informacija, pvz., informacija apie prieinamas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, lyginamuosius galutinių vartotojų aprašymus ar energiją naudojančios įrangos, kuri gali apimti ir „Veiksnys keturi“ ar panašią įrangą, objektyvias technines specifikacijas. Primenama, kad kai kuri tokia vertinga informacija jau turėtų būti prieinama galutiniams vartotojams pagal Direktyvos 2003/54/EB 3 straipsnio 6 dalį. Be to, vartotojus reikia aktyviai skatinti reguliariai tikrinti skaitiklių rodmenis.
- (30) Bet kokio pobūdžio informacija apie energijos vartojimo efektyvumą turėtų būti plačiai ir tinkama forma, įskaitant sąskaitas, teikiama su tuo susijusioms asmenų grupėms. Ji gali apimti informaciją apie finansines ir teises struktūras, komunikacijų ir reklamos kampanijas bei plačiai paplitusį keitimąsi geriausia patirtimi visais lygmenimis.

(31) Priėmus šią direktyvą, 1993 m. rugsėjo 13 d. Tarybos direktyvos 93/76/EEB dėl išmetamųjų anglies dioksido dujų ribojimo gerinant energijos efektyvumą (SAVE) ⁽¹⁾ visos svarbiausios nuostatos yra įtrauktos į kitus Bendrijos teisės aktus, todėl Direktyva 93/76/EEB turėtų būti panaikinta.

2 straipsnis

Taikymo sritis

Ši direktyva taikoma:

(32) Kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. energijos galutinio vartojimo efektyvumo didinimo bei energetinių paslaugų rinkos vystymo, valstybės narės negali deramai pasiekti, ir kadangi tų tikslų būtų galima geriau siekti Bendrijos lygmeniu, laikydamosi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Bendrija gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti.

(33) Šios direktyvos įgyvendinimui būtinos priemonės turėtų būti priimtose pagal 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimą 1999/468/EB, nustatantį Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką ⁽²⁾,

a) energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių teikėjams, energijos skirstytojams, skirstymo sistemos operatoriams ir mažmeninės prekybos energija bendrovėms. Tačiau valstybės narės gali netaikyti 6 ir 13 straipsnių mažiems skirstytojams, mažiems skirstymo sistemų operatoriams ir mažoms mažmeninės prekybos energija bendrovėms;

b) galutiniams pirkėjams. Tačiau ši direktyva netaikoma toms įmonėms, kurių vykdoma veikla priklauso kategorijoms, išvardytoms 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ⁽³⁾, I priede;

c) ginkluotosioms pajėgoms, tačiau tik tokiu mastu, kad jos taikymas nesikirstų su ginkluotųjų pajėgų veiklos pobūdžiu ir svarbiausiu tikslu, ir išskyrus medžiagas, naudojamas išimtinai kariniais tikslais.

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

DALYKAS IR TAIKymo SRITIS

1 straipsnis

Tikslas

Šios direktyvos tikslas – skatinti ekonomiškai efektyviai didinti energijos galutinio vartojimo efektyvumą valstybėse narėse:

- nustatant reikalingus orientacinius rodiklius, mechanizmus, skatinamąsias priemones bei institucinį, finansinį ir teisinį pagrindą, skirtą pašalinti esamas rinkos kliūtis bei trūkumus, trukdančius efektyviam energijos galutiniam vartojimui;
- sudarant sąlygas energetinių paslaugų rinkos plėtrai ir skatinimui bei kitų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių pateikimui galutiniams vartotojams.

3 straipsnis

Sąvokų apibrėžimai

Šioje direktyvoje vartojamos sąvokos:

- „energija“ – komerciniu pagrindu prieinama visų formų energija, įskaitant elektros energiją, gamtines dujas (įskaitant suskystintas gamtines dujas), suskystintas naftos dujas, bet kokį šildymui ir vėsinimui naudojamą kurą (įskaitant centralizuotą šildymą ir vėsinimą), akmens anglis ir lignitą, durpes, kurą transportui (išskyrus aviacinį kurą ir jūrų transporto talpyklų kurą) ir biomasę, kaip apibrėžta 2001 m. rugsėjo 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2001/77/EB dėl elektros, pagamintos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, skatinimo elektros energijos vidaus rinkoje ⁽⁴⁾;
- „energijos vartojimo efektyvumas“ – sukurto darbo, paslaugų, prekių ar gautos energijos ir energijos sąnaudų santykis;

⁽¹⁾ OL L 237, 1993 9 22, p. 28.

⁽²⁾ OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

⁽³⁾ OL L 275, 2003 10 25, p. 32. Direktyva su pakeitimais, padarytais Direktyva 2004/101/EB (OL L 338, 2004 11 13, p. 18).

⁽⁴⁾ OL L 283, 2001 10 27, p. 33. Direktyva su pakeitimais, padarytais 2003 m. Stojimo aktu.

- c) „energijos vartojimo efektyvumo didinimas“ – energijos galutinio vartojimo efektyvumo didėjimas dėl technologijų, elgsenos ir (arba) ekonominių pokyčių;
- d) „sutaupyta energija“ – sutaupytos energijos kiekis, kuris nustatomas matuojant ir (arba) apskaičiuojant suvartojimą prieš ir po to, kai buvo įgyvendintos viena ar daugiau energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių, tuo pat metu užtikrinant norminimą dėl energijos suvartojimą veikiančių išorės sąlygų;
- e) „energetinė paslauga“ – fizinė nauda, naudingumas ar gerovė, sukuriama sujungus energiją su energetiškai efektyvia technologija ir (arba) veiksmu, kuris gali apimti eksploatavimą, priežiūrą ir kontrolę, būtiną teikiant paslaugą, kuri teikiama pagal sutartį ir buvo įrodyta, kad įprastinėmis sąlygomis dėl jos atsirado patikrinamas ir išmatuojamas ar apskaičiuojamas energijos vartojimo efektyvumo padidėjimas arba pirminės energijos sutaupymas;
- f) „energijos vartojimo efektyvumo mechanizmai“ – vyriausbių arba vyriausybinių įstaigų naudojamos bendrosios priemonės, kuriomis kuriama rėmimo sistema ar skatinamosios priemonės, sudarančios sąlygas rinkos dalyviams teikti ir įsigyti energetines paslaugas ir kitas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones;
- g) „energijos vartojimo efektyvumo didinimo programos“ – veikla, kuri nukreipiama į galutinių pirkėjų grupes ir kuri paprastai sudaro sąlygas patikrinamam ir išmatuojamam ar apskaičiuojamam energijos vartojimo efektyvumo padidinimui;
- h) „energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės“ – visi veiksmai, kurie paprastai sudaro sąlygas patikrinamam ir išmatuojamam ar apskaičiuojamam energijos vartojimo efektyvumo didinimui;
- i) „energetinių paslaugų bendrovė“ (EPB) – fizinis ar juridinis asmuo, vartotojo įrenginiui ar vartotojo patalpose teikiantis energetines paslaugas ir (arba) kitas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir tuo būdu prisiimantis tam tikro masto finansinę riziką. Mokėjimas už suteiktas paslaugas (visiškai arba iš dalies) grindžiamas tuo, kiek padidėjo energijos vartojimo efektyvumas ir kiek buvo laikomasi kitų susitartų įvykdymo kriterijų;
- j) „sutartis dėl energijos vartojimo efektyvumo“ – naudos gavėjo ir paslaugos teikėjo (paprastai EPB) susitarimas dėl energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės, kai į tas priemones investuojama atsižvelgiant į susitartą energijos vartojimo efektyvumo didinimo lygį;
- k) „trečiosios šalies finansavimas“ – susitarimas, kuriame dalyvauja ne tik energijos tiekėjas ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės naudos gavėjas, bet ir trečioji šalis, kuri finansuoja priemonę ir ima iš naudos gavėjo mokėti, lygiavertį daliai sutaupytos energijos, gautos naudojant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonę. Ši trečioji šalis gali būti arba gali nebūti EPB;
- l) „energijos vartojimo auditas“ – sisteminė procedūra, kurios metu gaunama patikimos informacijos apie pastato ar pastatų grupės, pramoninių procesų ir (arba) įrenginių, paslaugų privačiame arba viešajame sektoriuose energijos naudojimo charakteristikas, ir kuria nustatomos ir apskaičiuojamos ekonomiškai efektyvios energijos sutaupymo galimybės bei pranešami rezultatai;
- m) „energijos taupymo finansiniai instrumentai“ – visi finansiniai instrumentai, pavyzdžiui, fondai, subsidijos, mokesčių grąžinamosios išmokos, paskolos, trečiosios šalies finansavimas, sutartys dėl energijos vartojimo efektyvumo, energijos sutaupymo sutarčių garantijos, energetikos funkcijų perdavimo trečiajai šaliai ir kitos susijusios sutartys, kurias rinkai teikia viešosios arba privačios įstaigos tam, kad iš dalies arba visiškai būtų padengtos pradinės projekto išlaidos įgyvendinant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones;
- n) „galutinis pirkėjas“ – fizinis ar juridinis asmuo, kuris įsigyja energiją galutiniam vartojimui;
- o) „energijos skirstytojas“ – fizinis ar juridinis asmuo, atsakingas už energijos transportavimą siekiant ją pateikti galutiniams pirkėjams ar skirstymo stotims, parduodančioms energiją galutiniams pirkėjams. Į šį apibrėžimą neįtraukiami elektros energijos ir dujų skirstymo sistemos operatoriai, įtraukti į p punktą;
- p) „skirstymo sistemos operatorius“ – fizinis ar juridinis asmuo, atsakingas už elektros energijos ar gamtinių dujų skirstymo sistemos eksploatavimą, priežiūros užtikrinimą, ir prireikus – už jos plėtrą konkrečioje vietovėje, bei tam tikrais atvejais – už jos sujungimą su kitomis sistemomis bei už tai, kad būtų užtikrinta sistemos ilgalaikė galimybė patenkinti pagrįstą elektros energijos ar gamtinių dujų skirstymo paklausą;
- q) „mažmeninės prekybos energija bendrovė“ – fizinis ar juridinis asmuo, kuris parduoda energiją galutiniams pirkėjams;
- r) „mažas skirstytojas, mažas skirstymo sistemos operatorius ir maža mažmeninės prekybos energija bendrovė“ – fizinis ar juridinis asmuo, kuris skirsto arba parduoda energiją galutiniams pirkėjams ir kuris paskirsto ar parduoda mažiau negu 75 GWh energijos ekvivalento per metus ar yra įdarbinęs mažiau negu 10 asmenų, arba kurio metinė apyvarta ir (arba) bendras metinis balansas neviršija 2 000 000 EUR;
- s) „baltieji sertifikatai“ – sertifikatai, išduodami nepriklausomų sertifikavimo įstaigų, kuriais patvirtinami rinkos dalyvių teiginiai apie energiją, sutaupytą pasitelkus energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones.

II SKYRIUS

ENERGIJOS SUTAUPYMO TIKSLAI

4 straipsnis

Bendrasis tikslas

1. Valstybės narės priima ir stengiasi pasiekti bendrą nacionalinį orientacinį energijos sutaupymo tikslą, kuris devintaisiais šios direktyvos taikymo metais turi būti 9 % ir kuris įgyvendinamas pasitelkus energetines paslaugas bei kitas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones. Valstybės narės imasi ekonomiškai efektyvių, tinkamų ir pagrįstų priemonių, kurios skirtos prisidėti prie šio tikslo pasiekimo.

Šis nacionalinis orientacinis energijos sutaupymo tikslas turi būti nustatytas ir apskaičiuotas pagal I priedo nuostatas ir jame nustatytą metodiką. Siekiant palyginti sutaupytą energiją ir perskaičiuoti ją palyginamais vienetais, taikomi II priede išdėstyti perskaičiavimo koeficientai, išskyrus atvejus, kai gali būti pateisinamas kitų perskaičiavimo koeficientų naudojimas. III priede pateikiami tinkamų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių pavyzdžiai. IV priede pateikiama bendroji sutaupytos energijos matavimo ir patikrinimo sistema. Nuo 2008 m. sausio 1 d. turi būti matuojama energija, valstybės narės sutaupyta lyginant su nacionaliniu orientaciniu energijos sutaupymo tikslu.

2. Tam, kad būtų galima pateikti pirmą Energijos efektyvumo veiksmų planą (EEVP) pagal 14 straipsnį, kiekviena valstybė narė nustato tarpinį nacionalinį orientacinį energijos sutaupymo tikslą, skirtą tretiesiems šios direktyvos taikymo metams, ir pateikia savo tarpinių bei bendrųjų tikslų pasiekimo strategijos peržiūrą. Šis tarpinis tikslas turi būti realus ir atitikti 1 dalyje nurodytą bendrąjį orientacinį energijos sutaupymo tikslą.

Komisija pateikia nuomonę dėl to, ar tarpinis nacionalinis orientacinis tikslas yra realus ir atitinka bendrąjį tikslą.

3. Kiekviena valstybė narė parengia programas ir priemones, gerinančias energijos vartojimo efektyvumą.

4. Valstybės narės paveda vienai ar daugiau egzistuojančių valdžios institucijų ar agentūrų vykdyti bendrąją kontrolę ir būti atsakingomis už struktūros, sukurtos siekiant 1 dalyje numatyto tikslo, priežiūrą. Šios įstaigos vėliau tikrina energijos sutaupymą po energetinių paslaugų bei kitų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių, įskaitant egzistuojančias nacionalines energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, bei praneša rezultatus.

5. Peržiūrėjusi, kaip pirmuosius trejus metus taikoma ši direktyva, ir pranešusi apie tai, Komisija toliau nagrinėja, ar reikia pateikti pasiūlymą dėl direktyvos dėl rinkos požiūrio energijos vartojimo efektyvumo didinimo srityje tolesnės sklaidos pasitelkiant „baltuosius sertifikatus“.

5 straipsnis

Energijos galutinio vartojimo efektyvumas viešajame sektoriuje

1. Valstybės narės užtikrina, kad viešasis sektorius šios direktyvos kontekste vaidintų pavyzdinį vaidmenį. Tuo tikslu jos rodo pavyzdį ir prireikus apie viešojo sektoriaus veiksmus tinkamai praneša piliečiams ir (arba) įmonėms.

Valstybės narės užtikrina, kad viešasis sektorius imtųsi energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių, svarbiausią dėmesį skirdamas ekonomiškai efektyvioms priemonėms, leidžiančioms sutaupyti didžiausią kiekį energijos per trumpiausią laiko tarpą. Tų priemonių imamasi atitinkamu nacionaliniu, regioniniu ir (arba) vietos lygiu, ir tai gali būti teisėkūros iniciatyvos ir (arba) savanoriški susitarimai, kaip nurodyta 6 straipsnio 2 dalies b punkte, ar kitos lygiaverčio poveikio schemos. Nepažeidžiant nacionalinių ir Bendrijos viešųjų pirkimų teisės aktų:

- naudojamos bent dvi priemonės iš VI priede nustatyto sąrašo,
- valstybės narės prisideda prie šio proceso paskelbdamos energijos vartojimo efektyvumo ir energijos taupymo gaires ir galimu konkursų dėl viešųjų pirkimų vertinimo kriterijumi nustatydamos energijos vartojimo efektyvumą.

Valstybės narės palengvina ir įgalina keitimąsi geriausia praktika tarp valstybės sektoriaus įstaigų, pavyzdžiui dėl viešųjų pirkimų praktikos, nukreiptos į efektyvų energijos vartojimą tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygmeniu; tuo tikslu 2 dalyje nurodyta organizacija bendradarbiauja su Komisija dėl keitimosi geriausia praktika, kaip numatyta 7 straipsnio 3 dalyje.

2. Valstybės narės paveda naujai arba anksčiau įkurtai organizacijai ar organizacijoms būti atsakingomis už administravimą, valdymą ir įgyvendinimą integruojant energijos vartojimo efektyvumo didinimo reikalavimus, kaip nustatyta 1 dalyje. Tai gali būti tos pačios valdžios institucijos ar agentūros, nurodytos 4 straipsnio 4 dalyje.

III SKYRIUS

**EFEKTYVAUS ENERGIJOS GALUTINIO VARTOJIMO IR
ENERGETINIŲ PASLAUGŲ SKATINIMAS**

6 straipsnis

**Energijos skirstytojai, skirstymo sistemos operatoriai ir
mažmeninės prekybos energija bendrovės**

1. Valstybės narės užtikrina, kad energijos skirstytojai, skirstymo sistemos operatoriai ir (arba) mažmeninės prekybos energija bendrovės:

- a) pareikalavus, tačiau ne dažniau nei kartą per metus, pateiktų suvestinę statistinę informaciją apie jų galutinius pirkėjus 4 straipsnio 4 dalyje numatytoms institucijoms ar agentūroms arba kitai paskirtai įstaigai, jeigu pastaroji savo ruožtu perduos gautą informaciją pirmosioms institucijoms. Ši informacija turi būti pakankama, kad būtų galima tinkamai parengti ir įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumo didinimo programas ir skatinti bei stebėti energetines paslaugas ir kitas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones. Ji gali apimti istorinę informaciją ir turi apimti dabartinio laikotarpio informaciją apie galutinių vartotojų sunaudojamos energijos kieki, įskaitant, jei taikytina, apkrovų charakteristikas, pirkėjų segmentaciją ir geografinį jų pasiskirstymą, tuo pat metu išsaugant privataus pobūdžio ar komerciniu požiūriu svarbios informacijos vientisumą ir konfidencialumą, laikantis taikytinų Bendrijos teisės aktų;
- b) susilaikytų nuo veiklos, kuri gali apriboti energetinių paslaugų ir kitų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių paklausą ir sudaryti kliūčių jų teikimui arba kliudyti energetinių paslaugų ir kitų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių rinkos plėtrai. Atitinkama valstybė narė imasi būtinų priemonių, kad ten, kur tokia veikla vykdoma, ji būtų nutraukta.

2. Valstybės narės:

- a) pasirenka vieną ar keletą iš toliau pateikiamų reikalavimų, kurių tiesiogiai ir (arba) netiesiogiai per kitus energetinių paslaugų ar energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių teikėjus turi laikytis energijos skirstytojai, skirstymo sistemos operatoriai ir (arba) mažmeninės prekybos energija bendrovės:
 - i) užtikrinti ir skatinti, kad energetinės paslaugos jų galutiniams vartotojams būtų siūlomos konkurencingomis kainomis; arba

- ii) užtikrinti ir skatinti, kad jų galutiniai vartotojai galėtų pasinaudoti konkurencingomis kainomis teikiamu nepriklausomu energijos vartojimo auditu ir (arba) energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonėmis, laikantis 9 straipsnio 2 dalies ir 12 straipsnio; arba

- iii) prisidėti prie 11 straipsnyje nurodytų fondų ar finansavimo mechanizmų. Minimalus reikalavimas, kad tokių įnašų lygis atitiktų bent numatomus šioje dalyje nurodytos veiklos kaštus ir dėl jų lygio būtų susitarta su 4 straipsnio 4 dalyje nurodytomis institucijomis ar agentūromis; ir (arba)

- b) užtikrina, kad egzistuoūtų arba būtų sukurti savanoriški susitarimai ir (arba) kitos į rinką orientuotos schemos, pvz., baltieji sertifikatai, turintys lygiavertį poveikį vienam arba keliems a punkte nurodytų reikalavimų. Valstybė narė vertina, prižiūri ir toliau palaiko savanoriškus susitarimus, kad užtikrintų, jog jų praktinis poveikis būtų lygiavertis vieno ar daugiau a punkte nurodytų reikalavimų poveikiui.

Todėl savanoriški susitarimai turi turėti aiškiai apibrėžtus ir nedviprasmiškus tikslus, jiems nustatyti stebėsenos ir atskaitomybės reikalavimai, susiję su procedūromis, leidžiančiomis peržiūrėti priemones ir (arba) priimti papildomų priemonių, jei tikslai nepasiekiami arba nepanašu, kad bus pasiekiami. Siekiant užtikrinti skaidrumą, savanoriški susitarimai, prieš pradėdant juos taikyti, viešai skelbiami tiek, kad nebūtų pažeistos konfidencialumo nuostatos, o suinteresuotos šalys kviečiamos pateikti savo nuomonę.

3. Valstybės narės užtikrina pakankamai iniciatyvos, lygias konkurencijos ir veiklos sąlygas kitiems rinkos veikėjams nei energijos skirstytojai, skirstymo sistemos operatoriai ir mažmeninės prekybos energija bendrovės – pvz., EPB, montuotojams, patarėjams energetikos klausimais ir konsultantams energetikos klausimais – nepriklausomai siūlyti ir įgyvendinti energetines paslaugas, energijos vartojimo auditą ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, nurodytas 2 dalies a punkto i ir ii papunkčiuose.

4. Pagal 2 ir 3 dalis valstybė narė gali nustatyti įpareigojimus skirstymo sistemos operatoriams tik tuo atveju, jeigu tai suderinama su reikalavimais dėl finansinės atskaitomybės atskyrimo, išdėstytais Direktyvos 2003/54/EB 19 straipsnio 3 dalyje ir Direktyvos 2003/55/EB 17 straipsnio 3 dalyje.

5. Šis straipsnis įgyvendinamas nepažeidžiant leidžiančių nukrypti nuostatų ar išimčių, suteikiamų pagal Direktyvas 2003/54/EB ir 2003/55/EB.

7 straipsnis

Prieiga prie informacijos

1. Valstybės narės užtikrina, kad informacija apie energijos vartojimo efektyvumo mechanizmus ir finansines bei teises struktūras, sukurtas siekiant nacionalinio orientacinio energijos sutaupymo tikslo, būtų skaidri ir plačiai paskleista tarp atitinkamų rinkos dalyvių.
2. Valstybės narės užtikrina, kad bus imtasi aktyvesnių priemonių skatinti galutinio energijos vartojimo efektyvumą. Jos sudaro tinkamas sąlygas ir skatina rinkos operatorius teikti galutiniams vartotojams daugiau informacijos ir patarimų apie galutinio energijos vartojimo efektyvumą.
3. Komisija užtikrina, kad bus keičiamasi ir plačiai išplatinama informacija apie valstybių narių geriausių energijos taupymo patirtį.

8 straipsnis

Kvalifikavimo, akreditavimo ir sertifikavimo schemos

Siekdamos aukšto lygio techninės kompetencijos, objektyvumo ir patikimumo, valstybės narės užtikrina, kai tai, jų manymu, yra būtina, kad energetinių paslaugų, energijos vartojimo audito ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių, minimų 6 straipsnio 2 dalies a punkto i ir ii papunkčiuose, teikėjai galėtų naudotis atitinkamomis kvalifikavimo, akreditavimo ir (arba) sertifikavimo schemomis.

9 straipsnis

Energijos sutaupymo finansiniai instrumentai

1. Valstybės narės panaikina arba iš dalies pakeičia nacionalinius teisės aktus, kurie be reikalo ir neproporcingai apsunkina ar apriboja energijos sutaupymo finansinių instrumentų naudojimą energetinių paslaugų arba kitų energijos efektyvumo didinimo priemonių rinkoje, išskyrus akivaizdžiai fiskalinio pobūdžio teisės aktus.
2. Valstybės narės esamiems ir potencialiems energetinių paslaugų ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių viešajame ir privačiajame sektoriuje pirkėjams parengia pavyzdines tų finansinių instrumentų sutartis. Jas gali parengti institucija ar agentūra, minima 4 straipsnio 4 dalyje.

10 straipsnis

Efektyvų energijos vartojimą skatinantys tarifai ir kitos su tinklais perduodama energija susijusios reguliavimo priemonės

1. Valstybės narės užtikrina, kad iš perdavimo ir skirstymo tarifų bus pašalinta paskata, nereikalingai didinanti skirstomos arba perduodamos energijos kiekius. Šiuo aspektu pagal Direktyvos 2003/54/EB 3 straipsnio 2 dalį ir Direktyvos 2003/55/EB 3 straipsnio 2 dalį valstybės narės gali atitinkamai elektros ir dujų sektoriuose veikiantiems subjektams nustatyti viešųjų paslaugų prievoles, susijusias su energijos vartojimo efektyvumu.
2. Valstybės narės gali leisti taikyti schemų sudedamąsias dalis ir tarifų struktūras, kuriomis siekiama socialinių tikslų, jei užtikrinama, kad jų trikdomas poveikis perdavimo ir skirstymo sistemai neviršys nustatyto reikalingo lygio ir bus proporcingas socialiniams tikslams.

11 straipsnis

Fondai ir finansavimo mechanizmai

1. Nepažeidžiant Sutarties 87 ir 88 straipsnių, valstybės narės gali įsteigti fondą ar kelis fondus, skirtus finansuoti energijos vartojimo efektyvumo didinimo programų ir kitų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių įgyvendinimą, bei skatinti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių rinkos plėtrą. Tokios priemonės apima energijos vartojimo audito bei energijos sutaupymo finansinių instrumentų skatinimą ir tam tikrais atvejais tobulesnius matavimus ir informatyvias sąskaitas. Taip pat šių fondų lėšos skiriamos galutinio vartojimo sektoriams, kuriuose sandorių kaštai ir rizika yra didesnė.

2. Jei fondai būtų įsteigti, jie galėtų skirti dotacijas, paskolas, finansines garantijas ir (arba) kitokių rezultatus garantuojantį finansavimą.

3. Fondai yra atviri visiems energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių teikėjams, pavyzdžiui, EPB, nepriklausomiems patarėjams energetikos klausimais, energijos skirstytojams, skirstymo sistemos operatoriams, mažmeninės prekybos energija bendrovėms ir įrangos montuotojams. Valstybės narės gali nuspręsti leisti į fondus kreiptis visiems galutiniams pirkėjams. Viešųjų pirkimų konkursai ir lygiaverčiai visiškai skaidrumą užtikrinantys būdai naudojami visapusiškai vadovaujantis galiojančiomis viešųjų pirkimų nuostatomis. Valstybės narės užtikrina, kad tokie fondai ne konkuruotų su komerciniu pagrindu finansuojamomis energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonėmis, o jas papildytų.

12 straipsnis

Energijos vartojimo auditas

1. Valstybės narės užtikrina, kad visiems galutiniams vartotojams, įskaitant mažesnius namų ūkio ir komercinius pirkėjus bei mažus ir vidutinio dydžio pramonės pirkėjus, būtų prieinamos efektyvios, aukštos kokybės energijos vartojimo audito schemos, sukurtos taip, kad identifikuotų potencialias energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, ir būtų įgyvendinamos atskirai.

2. Rinkos segmentus, kuriuose yra didesni sandorių kaštai ir kuriuose įrenginiai nėra sudėtingi, galima pasiekti kitomis priemonėmis, pavyzdžiui, anketomis ir kompiuterinėmis programomis, pateikiamomis Internetu ir (arba) siunčiamomis pirkėjams paštu. Atsižvelgdamos į 11 straipsnio 1 dalį, valstybės narės užtikrina, kad energijos vartojimo auditas būtų prieinamas tuose rinkos segmentuose, kuriuose jis nėra parduodamas komerciniais pagrindais.

3. Laikoma, kad sertifikavimas pagal 2002 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/91/EB dėl pastatų energinio naudingumo ⁽¹⁾ 7 straipsnį yra lygiavertis energijos vartojimo auditui, atitinkančiam šio straipsnio 1 ir 2 dalyse išdėstytus reikalavimus, ir yra lygiavertis šios direktyvos VI priedo e punkte nurodytam energijos vartojimo auditui. Be to, taip pat laikoma, kad auditai, vykdomi pagal schemas, besiremiančias savanoriškais susitarimais tarp suinteresuotų subjektų organizacijų ir pagal šios direktyvos 6 straipsnio 2 dalies b punktą atitinkamos valstybės narės paskirtos, prižiūrimos ir tikrinamos institucijos atitinka šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytus reikalavimus.

13 straipsnis

Suvaldytos energijos matavimai ir informatyvios sąskaitos

1. Valstybės narės užtikrina, kad, jei tai techniškai įmanoma, finansiškai pagrįsta ir proporcinga potencialiems energijos sutaupymo kiekiams, elektros energijos, gamtinių dujų, centralizuotai tiekiamos šilumos ir (arba) vėsumos ir buitinio karšto vandens tiekimui galutiniams vartotojams konkurencingomis kainomis pateikiami individualūs skaitikliai, kurie tiksliai atspindi galutinio vartotojo faktinį energijos suvartojimą ir pateikia informaciją apie tikslų laiką, kada ji buvo suvartota.

Kai keičiamas egzistuojantis skaitiklis, individualūs skaitikliai konkurencingomis kainomis pateikiami visuomet, išskyrus atvejus, kai tai techniškai neįmanoma, finansiškai nepagrįsta ar neproporcinga numatomiems sutaupyti energijos kiekiams. Kai vykdomas naujas pajungimas naujame pastate ar pastate

atliekama esminė rekonstrukcija, kaip apibrėžta Direktyvoje 2002/91/EB, individualūs skaitikliai konkurencingomis kainomis pateikiami visuomet.

2. Valstybės narės užtikrina, kad, kai tinkama, energijos skirstytojai, skirstymo sistemos operatoriai ir mažmeninės prekybos energija bendrovės sąskaitas išrašytų pagal faktinį energijos suvartojimą ir pateiktų jas aiškia ir suprantama forma. Kartu su sąskaita galutiniams vartotojams pateikiama atitinkama išsami informacija apie esamas energijos kainas. Sąskaitos pagal faktinį energijos suvartojimą išrašomos pakankamai dažnai, kad pirkėjai galėtų reguliuoti savo energijos suvartojimą.

3. Valstybės narės užtikrina, kad atitinkamais atvejais energijos skirstytojai, skirstymo sistemos operatoriai arba mažmeninės prekybos energija bendrovės savo sąskaitose, sutartyse, sandoriuose ir (arba) skirstymo vietose išduodamuose kvituose galutiniams pirkėjams aiškia ir suprantama forma pateiktų šią informaciją:

- a) esamas faktines kainas ir faktinį energijos suvartojimą;
- b) galutinio pirkėjo dabar suvartojamo energijos kiekio ir energijos, suvartotos per tą patį praėjusių metų laikotarpį palyginimą, pageidautina – grafine forma;
- c) kai tai įmanoma ir naudinga, palyginimą su vidutinio normalaus arba etaloninio tos pačios kategorijos vartotojo suvartojimu;
- d) vartotojų organizacijų, energetikos agentūrų ar panašių įstaigų kontaktinę informaciją, įskaitant tinklapių adresus, kuriuose galima rasti informacijos apie galimas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, lyginamuosius galutinių vartotojų apibūdinimus ir (arba) objektyvias energiją naudojančios įrangos technines specifikacijas.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14 straipsnis

Ataskaitos

1. Valstybės narės, kurios, nepriklausomai nuo tikslo, direktyvos įsigaliojimo metu sutaupytai energijai matuoti jau naudoja skaičiavimo būdus, panašius į IV priede nurodytus būdus, gali pateikti Komisijai tinkamo detalumo lygio informaciją. Ši informacija pateikiama kuo greičiau, pageidautina ne vėliau kaip 2006 m. lapkričio 17 d. Minėta informacija turi padėti Komisijai tinkamai atsižvelgti į esamą praktiką.

⁽¹⁾ OL L 1, 2003 1 4, p. 65.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šiuos EEVP:

- pirmąjį EEVP – ne vėliau kaip 2007 m. birželio 30 d.,
- antrąjį EEVP – ne vėliau kaip 2011 m. birželio 30 d.,
- trečiąjį EEVP – ne vėliau kaip 2014 m. birželio 30 d.

Visuose EEVP aprašomos energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės, kurių planuojama imtis siekiant įgyvendinti 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytus tikslus, taip pat siekiant atitikti atitinkamai 5 straipsnio 1 dalyje ir 7 straipsnio 2 dalyje numatytas nuostatas dėl išskirtinio valstybės sektoriaus vaidmens ir informacijos bei patarimų galutiniams vartotojams teikimo.

Antrajame ir trečiajame EEVP:

- pateikiama išsami ankstesnio EEVP analizė ir vertinimas,
- pateikiami galutiniai rezultatai, kaip buvo įgyvendinti 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyti energijos taupymo tikslai,
- pateikiami planai ir informacija dėl papildomų priemonių, skirtų pašalinti esančias arba tikėtinas kliūtis siekiant tikslo, ir numatomo šių priemonių poveikio,
- taikytoms priemonėms ir numatomam ateityje planuojamų priemonių poveikiui vertinti naudojami ir palaipsniui siekiama kuo daugiau naudoti darniuosius efektyvumo rodiklius ir gaires, atsižvelgiant į 15 straipsnio 4 dalies nuostatas,
- atsižvelgiama į turimus duomenis ir prognozes.

3. Ne vėliau kaip 2008 m. gegužės 17 d. Komisija paskelbia kaštų ir naudos poveikio įvertinimą, kuriame išnagrinėjama ES standartų, reglamentų, politikos ir priemonių sąveika su galutinio energijos vartojimo efektyvumu.

4. EEVP vertinami taikant 16 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą taip:

- pirmasis EEVP peržiūrimas iki 2008 m. sausio 1 d.,
- antrasis EEVP peržiūrimas iki 2012 m. sausio 1 d.,
- trečiasis EEVP peržiūrimas iki 2015 m. sausio 1 d.

5. Komisija, remdamasi EEVP, įvertina valstybių narių pažangą siekiant nacionalinių orientacinių energijos sutaupymo tikslų. Komisija viešai paskelbia ataskaitą bei savo išvadas:

- dėl pirmojo EEVP – iki 2008 m. sausio 1 d.,
- dėl antrojo EEVP – iki 2012 m. sausio 1 d.,
- dėl trečiojo EEVP – iki 2015 m. sausio 1 d.

Šiose ataskaitose pateikiama informacija apie atitinkamus veiksmus Bendrijos lygmeniu, įskaitant galiojančius ir planuojamus priimti teisės aktus. Ataskaitose atsižvelgiama į 15 straipsnio 4 dalyje numatytą gairių sistemą, nurodoma geriausia praktika, nustatomi atvejai, kuriuose valstybės narės ir (arba) Komisija padarė per mažai pažangos, ir gali būti pateikiamos rekomendacijos.

Tam tikrais atvejais, kai būtina, prie antrosios ataskaitos pridedami Europos Parlamento ir Tarybos pasiūlymai dėl papildomų priemonių, įskaitant galimą tikslų taikymo laikotarpio pratęsimą. Jei ataskaitoje konstatuojama, kad valstybė narė padarė per mažai pažangos siekdama numatytų tikslų, šiuose pasiūlymuose atsižvelgiama į tikslų mastą ir pobūdį.

15 straipsnis

Struktūros derinimas ir peržiūra

1. II, III, IV ir V prieduose nurodyti dydžiai ir skaičiavimo metodai priderinami prie techninės pažangos 16 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

2. Iki 2008 m. sausio 1 d. Komisija, 16 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka ir laikydamasi IV priede išdėstytos bendros struktūros, prireikęs, dar patikslina ir papildo IV priedo 2-6 punktus.

3. Iki 2012 m. sausio 1 d. Komisija 16 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka padidina suderintų „nuo atskiro prie bendro“ tipo skaičiavimų, naudojamų suderintame skaičiavimo modelyje, nurodytame IV priedo 1 punkte, procentinę dalį, nepažeisdama valstybių narių schemų, kuriose jau numatyta didesnė procentinė dalis. Naujas suderinto skaičiavimo modelis su didesne suderintų „nuo atskiro prie bendro“ tipo skaičiavimų procentine dalimi pradedamas taikyti nuo 2012 m. sausio 1 dienos.

Kai naudinga ir įmanoma, bendras sutaupytas kiekis per šios direktyvos taikymo laikotarpį nustatomas taikant šį suderinto skaičiavimo modelį, nepažeidžiant schemų tų valstybių narių, kuriose jau numatyta didesnė „nuo atskiro prie bendro“ tipo skaičiavimų procentinė dalis.

4. Komisija, atsižvelgdama į turimus duomenis ir į duomenis, kuriuos galima ekonomiškai efektyviai surinkti apie visas valstybes nares, 16 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka ne vėliau kaip iki 2008 m. birželio 30 d. nustato suderintus energijos naudojimo efektyvumo rodiklius ir jais grindžiamas gaires. Komisija, nustatydamą šiuos suderintus energijos naudojimo efektyvumo rodiklius ir gaires, atsižvelgia į V priede pateikiamą pavyzdinį sąrašą. Valstybės narės palaipsniui įtraukia šiuos rodiklius ir gaires į statistikos duomenis, kurie pagal 14 straipsnio reikalavimus pateikiami jų EEVP, ir juos naudoja kaip priemonę spęsti, kurioms EEVP sritims derėtų teikti pirmenybę.

Ne vėliau kaip 2011 m. gegužės 17 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai pranešimą apie rodiklių ir gairių nustatymo proceso raidą.

16 straipsnis

Komitetas

1. Komisijai padeda Komitetas.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai, atsižvelgiant į minėto sprendimo 8 straipsnio nuostatas.

Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje nustatytas laikotarpis yra trys mėnesiai.

3. Komitetas patvirtina savo darbo tvarkos taisykles.

17 straipsnis

Panaikinimas

Direktyva 93/76/EEB panaikinama.

18 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję ne vėliau kaip 2008 m. gegužės 17 d., įgyvendina šią direktyvą, išskyrus 14 straipsnio 1, 2 ir 4 dalių nuostatas, kurių perkėlimo data turi būti ne vėlesnė kaip 2006 m. gegužės 17 d. Jos nedelsdamos apie tai praneša Komisijai.

Valstybės narės, patvirtindamos šias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą, arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

19 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

20 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre, 2006 m. balandžio 5 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

J. BORRELL FONTELLES

Tarybos vardu

Pirmininkas

H. WINKLER

I PRIEDAS

Nacionalinio orientacinio energijos sutaupymo tikslo apskaičiavimo metodika

4 straipsnyje nurodytas nacionalinis orientacinis energijos sutaupymo tikslas apskaičiuojamas naudojantis šia metodika:

1. Apskaičiuodamos metinį vidutinį suvartojamą energijos kiekį, valstybės narės remiasi pastarųjų penkerių metų iki šios direktyvos įsigaliojimo galutiniu metiniu visų energijos vartotojų, kuriems taikoma ši direktyva, šalies vidaus energijos suvartojimo lygiu, apie kurį turimi oficialūs duomenys. Šį galutinį energijos suvartojimo lygį sudaro per penkerių metų laikotarpį galutiniams vartotojams skirstytos arba parduotos energijos kiekis, nekoreguojamas pagal dienolaipsnius, struktūrinius arba gamybos pokyčius.

Šio metinio vidutinio suvartojamo kiekio pagrindu vieną kartą apskaičiuojamas nacionalinis orientacinis energijos sutaupymo tikslas, o gautas absoliutus sutaupyto energijos kiekis taikomas visą šios direktyvos galiojimo laiką.

Nacionalinis orientacinis energijos sutaupymo tikslas:

- a) yra 9 % pirmiau nurodyto metinio vidutinio suvartojamo energijos kiekio;
- b) išmatuojamas po devintųjų šios direktyvos taikymo metų;
- c) yra per devynerius šios direktyvos taikymo metus pasiektų kumuliacinio metinio energijos sutaupymo rezultatas;
- d) pasiekiamas energetinėmis paslaugomis ir kitomis energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonėmis.

Sutaupytos energijos matavimo metodika užtikrina, kad šioje direktyvoje nustatyta bendra sutaupyta energija yra konkretus dydis, todėl nepriklauso nuo ateities BVP augimo ir bet kokio būsimo energijos suvartojimo padidėjimo.

2. Nacionalinis orientacinis energijos sutaupymo tikslas išreiškiamas absoliučiu dydžiu GWh arba lygiaverčiu dydžiu, apskaičiuotu pagal II priedą.
3. Apskaičiuojant metinę sutaupyta energiją, galima atsižvelgti į tam tikrų metų po šios direktyvos įsigaliojimo energiją, sutaupyta dėl energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių, kurias buvo pradėta taikyti ankstesniais metais, bet ne anksčiau kaip 1995 m., ir kurios pasižymi ilgalaikiu poveikiu. Tam tikrais atvejais, kai aplinkybės gali tai pateisinti, galima atsižvelgti į priemones, kurios buvo pradėtos taikyti iki 1995 m., bet ne anksčiau kaip 1991 m. Technologinio pobūdžio priemonės reikia arba atnaujinti atsižvelgiant į techninę pažangą, arba įvertinti lyginant su tokioms priemonėms nustatytomis gairėmis. Komisija numato gaires, kaip turi būti matuojamas arba numatomas visų tokio tipo energijos vartojimo efektyvumo priemonių poveikis, vadovaujantis, kai įmanoma, esamais Bendrijos teisės aktais, pvz., 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/8/EB dėl termofikacijos skatinimo, remiantis naudingosios šilumos paklausa vidaus energetikos rinkoje ⁽¹⁾ ir Direktyva 2002/91/EB.

Visais atvejais gautą sutaupyta energiją turi būti įmanoma patikrinti, išmatuoti ar apskaičiuoti laikantis IV priede nurodytos bendros tvarkos.

⁽¹⁾ OL L 52, 2004 2 21, p. 50.

II PRIEDAS

Galutiniam vartojimui pasirinkto kuro energetinė vertė (perskaičiavimo lentelė) ⁽¹⁾

Energijos produktas	kJ (DŽŠV)	kgne (DŽŠV)	kWh (DŽŠV)
1 kg kokso	28 500	0,676	7,917
1 kg akmens anglių	17 200 – 30 700	0,411 – 0,733	4,778 – 8,528
1 kg rudųjų anglių briketų	20 000	0,478	5,556
1 kg juodojo lignito	10 500 – 21 000	0,251 – 0,502	2,917 – 5,833
1 kg rudųjų anglių	5 600 – 10 500	0,134 – 0,251	1,556 – 2,917
1 kg naftingųjų skalūnų	8 000 – 9 000	0,191 – 0,215	2,222 – 2,500
1 kg durpių	7 800 – 13 800	0,186 – 0,330	2,167 – 3,833
1 kg durpių briketų	16 000 – 16 800	0,382 – 0,401	4,444 – 4,667
1 kg sunkiųjų dyzelinių degalų (mazuto)	40 000	0,955	11,111
1 kg dyzelinio krosnių kuro	42 300	1,010	11,750
1 kg automobilinio benzino (benzino)	44 000	1,051	12,222
1 kg parafino	40 000	0,955	11,111
1 kg suskystintų naftos dujų	46 000	1,099	12,778
1 kg gamtinių dujų ⁽¹⁾	47 200	1,126	13,10
1 kg suskystintų gamtinių dujų	45 190	1,079	12,553
1 kg malkų (25 % drėgnumo) ⁽²⁾	13 800	0,330	3,833
1 kg pjuvenų granulės/medienos briketai	16 800	0,401	4,667
1 kg atliekų	7 400 – 10 700	0,177 – 0,256	2,056 – 2,972
1 MJ gautos šilumos	1 000	0,024	0,278
1 kWh elektros energijos	3 600	0,086	1 ⁽³⁾

Šaltinis: Eurostatas.

⁽¹⁾ 93 % metanas.⁽²⁾ Atitinkamos valstybės narės, atsižvelgdamos į savo šalyje dažniausiai naudojamą medienos tipą, gali nurodyti kitus dydžius.⁽³⁾ Sutaupyta elektros energijai, išreikštai kWh, apskaičiuoti valstybės narės gali taikyti numatytąjį 2,5 koeficientą, kuris atspindi apskaičiuotą 40 % ES energijos gamybos efektyvumo per tikslinį laikotarpį vidurkį. Valstybės narės gali taikyti kitokį koeficientą, jei jos gali tai pagrįsti.⁽¹⁾ Valstybės narės gali taikyti kitokius perskaičiavimo koeficientus, jei gali juos pagrįsti.

III PRIEDAS

Orientacinis tinkamų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių pavyzdžių sąrašas

Šiame priede pateikiami pavyzdžiai, kokiose srityse gali būti tobulinamos ir įgyvendinamos energijos vartojimo efektyvumo didinimo programos ir kitos energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės, atsižvelgiant į 4 straipsnį.

Kad į jas būtų atsižvelgta, šiomis energijos efektyvumo didinimo priemonėmis turi būti sutaupyta energijos kiekis, kurį galima aiškiai pamatuoti, patikrinti ar apskaičiuoti pagal IV priede pateiktas gaires, ir jų poveikis sutaupytam kiekiui neturi būti apskaičiuotas pagal kitas konkrečias priemones. Šie sąrašai nėra išsamūs, jie pateikiami kaip gairės.

Tinkamų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių pavyzdžiai:

Gyvenamųjų pastatų ir paslaugų sektorius

- a) šildymas ir vėsinimas (pvz., šilumos siurbiai, nauji efektyvūs katilai, montavimas ir (arba) veiksmingas centralizuoto šildymo ir (arba) vėsinimo sistemų atnaujinimas);
- b) izoliavimas ir vėdinimas (pvz., sienų ertmių ir stogų izoliavimas, dvisluoksniai ir (arba) trisluoksniai langų stiklai, pasyvus šildymas ir vėsinimas bei kt.);
- c) karštas vanduo (pvz., naujos įrangos montavimas, tiesioginis ir veiksmingas naudojimas patalpoms šildyti, skalbyklės);
- d) apšvietimas (pvz., naujos efektyvios elektros lemputės ir balastiniai įtaisai, skaitmeninės kontrolės sistemos, judesio detektorių naudojimas apšvietimo sistemose komercinės paskirties pastatuose);
- e) maisto ruošimas ir šaldymas (pvz., nauja efektyvi įranga, šilumos atgavimo sistemos);
- f) kita įranga ir prietaisai (pvz., kombinuoti šilumos ir elektros energijos prietaisai, nauji efektyvūs įtaisai, optimalaus energijos suvartojimo laiko kontrolė, nuostolių parengties režimo metu sumažinimas, kondensatorių baterijų, skirtų sumažinti reaktyviąją galią, įrengimas, mažais nuostoliais pasižymintys transformatoriai);
- g) atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas energijai gaminti namų ūkyje taip sumažinant perkamos energijos kiekį (pvz., saulės terminiai įrengimai, buitinis karštas vanduo, saulės energijos naudojimas patalpų šildymui ir vėsinimui);

Pramonės sektorius

- h) produktų gamybos procesai (pvz., efektyvesnis suspausto oro, kondensato bei jungiklių ir vožtuvų naudojimas, automatinių ir integruotų sistemų bei efektyvių parengties režimų taikymas);
- i) varikliai ir pavaros (pvz., platesnis elektroninių kontrolės prietaisų, kintamo greičio pavarų, integruotų taikomųjų programų, dažnio konversijos, didelio efektyvumo elektrinių variklių naudojimas);
- j) ventiliatoriai, kintamo greičio pavaros ir vėdinimas (pvz., nauja įranga ir (arba) sistemos, natūralus vėdinimas);
- k) paklausos tenkinimo valdymas (pvz., apkrovimo valdymas, piko sumažinimo reguliavimo sistemos);
- l) didelio naudingumo kogeneracija (pvz., šilumos ir elektros energijos gamybos bendrame cikle prietaisais);

Transporto sektorius

- m) naudojamas keliavimo būdas (pvz., skatinimas naudoti ekonomiškai energiją vartojančias transporto priemones bei efektyviai naudoti transporto priemones energijos suvartojimo atžvilgiu, įskaitant oro slėgio padangose reguliavimo sistemas, energijos efektyvumo įtaisus ir papildomus įtaisus, kuro papildus, kurie didina energijos vartojimo efektyvumą, didelio tepalingumo alyvą ir nedidelio pasipriešinimo padangas);

- n) keliavimo būdo pakeitimai (pvz., susitarimai dėl keliavimo į namus ir (arba) darbą ne automobiliu, dalinimasis automobiliu, kelionės būdo pakeitimai, padedantys nuo daugiau energijos suvartojančių būdų pereiti prie mažiau suvartojančiųjų, atsižvelgiant į keleivių ir km arba tonų ir km santykį);
- o) dienos be automobilių;

Ivairių sektorių priemonės

- p) standartai ir normos, kuriais pirmiausia siekiama didinti produktų, paslaugų bei pastatų energijos vartojimo efektyvumą;
- q) energijos ženklavimo schemas;
- r) matavimas, „pažangios“ matavimo sistemos, pavyzdžiui, individualios matavimo priemonės, valdomos nuotoliniu būdu, ir informatyvios sąskaitos;
- s) mokymas ir švietimas, kuriuo skatinama taikyti ekonomiškai energiją vartojančias technologijas ir (arba) metodus;

Horizontalios priemonės

- t) reglamentai, mokesčiai ir t. t., kurie mažina galutinę energijos suvartojimą;
 - u) konkrečios informavimo kampanijos, kuriomis skatinama didinti energijos vartojimo efektyvumą ir remiamos energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės.
-

IV PRIEDAS

Sutaupytos energijos matavimo ir patikrinimo bendroji sistema**1. Sutaupytos energijos matavimas ir apskaičiavimas bei jų sunorminimas****1.1. Sutaupytos energijos matavimas****Bendrasis**

Matuojant faktinį sutaupytos energijos kiekį, apibrėžtą 4 straipsnyje, siekiant užfiksuoti bendrą energijos efektyvumo padidėjimą ir tiksliai nustatyti individualių priemonių poveikį, naudojamas suderintas skaičiavimo modelis, kuriame naudojama „nuo bendro prie atskiro“ ir „nuo atskiro prie bendro“ tipų skaičiavimų metodų kombinacija, siekiant išmatuoti metinį energijos vartojimo efektyvumo padidėjimą, pateikiamą 14 straipsnyje nurodytuose EEVP.

Kurdamas suderintą skaičiavimo modelį pagal 15 straipsnio 2 dalį, Komitetas siekia kiek įmanoma naudoti duomenis, kuriuos jau reguliariai teikia Eurostatas ir (arba) nacionalinės statistikos agentūros.

„Nuo bendro prie atskiro“ tipo skaičiavimas

„Nuo bendro prie atskiro“ tipo skaičiavimo metodas reiškia, kad sutaupyta energijos kiekis apskaičiuojamas pradinio tašku laikant nacionalinius ar dar bendresnius sektorinius sutaupytos energijos lygius. Po to metiniai duomenys patikslinami atsižvelgiant į šalutinius veiksnius, pavyzdžiui, dienolaipsnius, struktūrinius pokyčius, produkcijos asortimentą ir t. t., siekiant gauti priemonę, kuri teisingai nurodo bendrą energijos vartojimo efektyvumo padidėjimą, kaip nurodyta 1.2 punkte. Šiuo metodu negaunami tikslūs, didelio detalumo lygio išmatavimai ir neparodomas priežasties ir pasekmės ryšys tarp priemonių ir jas taikant sutaupytos energijos. Tačiau šis metodas dažniausiai paprastesnis ir pigesnis, ir dažnai vadinamas „energijos vartojimo efektyvumo indikatoriais“, kadangi jis parodo pokyčius.

Kurdamas „nuo bendro prie atskiro“ tipo skaičiavimo metodą, naudojamą šiame suderintame skaičiavimo modelyje, Komitetas kiek įmanoma remiasi esamomis metodikomis, pavyzdžiui, ODEX modeliu ⁽¹⁾.

„Nuo atskiro prie bendro“ tipo skaičiavimas

„Nuo atskiro prie bendro“ tipo skaičiavimo metodas reiškia, kad energija, sutaupyta įgyvendinant konkrečią energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonę, matuojama kilovatvalandėmis (kWh), džauliais (J) arba naftos ekvivalento kilogramais (kgne), taip pat pridedant energiją, sutaupytą taikant kitas konkrečias energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones. 4 straipsnio 4 dalyje nurodytos institucijos ar agentūros užtikrins, kad skaičiuojant energiją, sutaupytą pritaikius visas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones (įskaitant mechanizmus), būtų išvengta dvigubo skaičiavimo. Taikant „nuo atskiro prie bendro“ tipo skaičiavimo metodą, galima naudoti 2.1 ir 2.2 punktuose nurodytus duomenis ir metodus.

Iki 2008 m. sausio 1 d. Komisija sukuria suderintą „nuo atskiro prie bendro“ tipo skaičiavimo modelį. Šis modelis apima galutinio metinio šalies vidaus energijos suvartojimo lygį nuo 20 iki 30 % sektoriuose, kurie patenka į šios direktyvos taikymo sritį, tinkamai atsižvelgiant į toliau a, b ir c punktuose išvardytus veiksnus.

Iki 2012 m. sausio 1 d. Komisija toliau plėtoja šį suderintą „nuo atskiro prie bendro“ tipo skaičiavimo modelį, kuriuo apimamas kur kas didesnis galutinio metinio šalies vidaus energijos suvartojimo lygis sektoriuose, patenkančiuose į šios direktyvos taikymo sritį, tinkamai atsižvelgiant į toliau a, b ir c punktuose išvardytus veiksnus.

⁽¹⁾ ODYSSEE-MURE projektas, SAVE programa. Komisija, 2005 m.

Komisija, kurdama suderintą „nuo atskiro prie bendro“ tipo skaičiavimo modelį, atitinkamai pagrindžia savo sprendimą atsižvelgdama į toliau išvardytus veiksnius:

- a) per pirmuosius suderinto skaičiavimo metodo taikymo metus įgytą patirtį;
- b) galimą tikslumo padidėjimą, kuris atsiranda plačiau taikant „nuo atskiro prie bendro“ tipo skaičiavimus;
- c) numatomi galimi papildomi kaštai ir (arba) administravimo našta.

Pagal 15 straipsnio 2 dalį kurdamas šį suderintą „nuo atskiro prie bendro“ modelį, Komitetas siekia naudoti standartinius metodus, susijusius su minimalia administracine našta ir kaštais, pirmiausia naudojant šio priedo 2.1 ir 2.2 punktuose nurodytus matavimo metodus ir sutelkiant dėmesį į sektorius, kuriuose galima ekonomiškai efektyviausiai taikyti suderintą „nuo atskiro prie bendro“ modelį.

Valstybės narės, kurios to pageidauja, 16 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka gavusios Komisijos sutikimą, teikiamą remiantis atitinkamos valstybės narės patektu metodikos apibūdinimu, atlikdamos matavimą pagal suderintą „nuo atskiro prie bendro“ tipo skaičiavimo modelį, gali naudoti ir kitus „nuo atskiro prie bendro“ matavimus.

16 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka gavus Komisijos sutikimą, jei tam tikruose sektoriuose nėra „nuo atskiro prie bendro“ tipo skaičiavimų, Komisijai pateikiamose ataskaitose naudojami „nuo bendro prie atskiro“ tipo indikatoriai arba mišrūs „nuo atskiro prie bendro“ bei „nuo bendro prie atskiro“ tipų skaičiavimai. Visų pirma Komisija laikosi tinkamo lankstumo vertindama tokius prašymus, susijusius su 14 straipsnio 2 dalyje nurodytu pirmuoju EEVP. Tam tikrų „nuo bendro prie atskiro“ tipo skaičiavimų gali prireikti vertinant poveikį priemonių, kurios buvo įgyvendinamos po 1995 m. (ir tam tikrais atvejais – ne anksčiau kaip 1991 m.), ir kurios vis dar daro poveikį.

1.2 *Kaip turėtų būti sunormintas sutaupytos energijos matavimas*

Sutaupyta energija nustatoma apskaičiuojant ir (arba) įvertinant vartojimą, iki ir po priemonės įgyvendinimo, kai rezultatai tikslinami ir sunorminami įvertinant paprastai energijos vartojimą veikiančias išorės sąlygas. Ilgainiui paprastai energijos suvartojimą veikiančios sąlygos gali kisti. Tokias sąlygas gali sukurti vienas ar keli tikėtini veiksniai, tokie kaip:

- a) oro sąlygos, pvz., dienolaipsniai;
- b) užimtumo lygis;
- c) negyvenamų pastatų naudojimo valandos;
- d) sumontuotos įrangos intensyvumas (gamyklos našumas), produkcijos asortimentas;
- e) gamyklos našumas, gamybos lygis, apimtis arba pridėtinė vertė, įskaitant BVP lygio pakitimus;
- f) įrenginių ir transporto priemonių darbo grafikai;
- g) ryšiai su kitais skyriais.

2. **Duomenys ir taikytini metodai (išmatuojamumas)**

Yra keli duomenų rinkimo metodai, skirti išmatuoti ir (arba) apskaičiuoti sutaupyta energiją. Įvertinant energetines paslaugas arba energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonę, dažnai bus neįmanoma pasikliauti vien matavimų rezultatais. Todėl atskiriami sutaupytos energijos matavimo ir sutaupytos energijos apskaičiavimo metodai, mat pastarieji yra plačiau naudojami.

2.1. Matavimu pagrįsti duomenys ir metodai

Sąskaitos iš skirstymo bendrovių ar mažmenininkų

Iki įvedant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonę, atitinkamo laikotarpio matavimo pagrindu gali būti sąskaitos už išmatuotą energijos kiekį. Šias sąskaitas galima palyginti su sąskaitomis už išmatuotą energijos kiekį, išrašytomis už atitinkamą laikotarpį po priemonės įvedimo ir taikymo. Rezultatus, jei įmanoma, reikėtų palyginti su kontrolinės (nedalyvaujančios) grupės duomenimis arba sunorminti, kaip nurodyta 1.2 punkte.

Energijos pardavimų duomenys

Įvairių energijos rūšių (pvz., elektros energijos, dujų, krosnių kuro) vartojimą galima išmatuoti palyginus mažmenininkų ar skirstytojų pardavimo duomenis, sukauptus prieš įvedant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, su pardavimų duomenimis, gautais po priemonės įvedimo. Galima naudotis kontroline grupe ar sunorminti gautus duomenis.

Įrangos ir prietaisų pardavimo duomenys

Įrangos ir prietaisų veikimą galima apskaičiuoti vadovaujantis tiesiogiai iš gamintojų gaunama informacija. Duomenis apie įrangos ir prietaisų pardavimą galima gauti iš mažmenininkų. Taip pat galima atlikti specialias apklausas ir matavimus. Siekiant išsiaiškinti sutaupytos energijos kiekį, prieinamus duomenis galima palyginti su pardavimo statistikos duomenimis. Naudojant šį metodą, reikia atlikti patikslinimą atsižvelgiant į įrangos ar prietaiso naudojimo pokyčius.

Galutinio vartojimo apkrovimo duomenys

Pastatų ar įrenginių suvartojamą energiją galima stebėti siekiant užfiksuoti energijos paklausą prieš ir po energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės įvedimo. Svarbius susijusius veiksnus (pvz., gamybos proceso, specialios įrangos, šildymo įrenginių) galima išmatuoti tiksliau.

2.2. Apskaičiavimu pagrįsti duomenys ir metodai

Paprastais techniniais metodais apskaičiuojami duomenys: be patikrinimo

Siekiant gauti duomenis numanomo sutaupomo kiekio matavimui, dažniausiai naudojami paprasti techniniai duomenų skaičiavimai neatliekant patikrinimo vietoje. Duomenis galima apskaičiuoti vadovaujantis taikomaisiais principais, ne naudojant vietoje surinktus duomenis, o darant prielaidas, paremtas įrangos specifikacijomis, taip pat pagal eksploatacines savybes, įdiegtų priemonių darbo režimus ir statistikos duomenis.

Tobulesniais techniniais metodais apskaičiuojami duomenys: patikrinimas

Duomenis apie energiją galima apskaičiuoti naudojantis informacija, kurią atlikdami auditą ar kitokio pobūdžio vizito į vieną ar kelias tikslines vietas metu surinko išorės ekspertai. Remiantis tuo, galima sukurti sudėtingesnius algoritmus ir (arba) simuliacinius modelius ir juos taikyti daugiau vietų (pvz., pastatams, įrangai, transporto priemonėms). Šio tipo matavimą dažnai galima naudoti papildant arba tikslinant duomenis, apskaičiuotus naudojant paprastus techninius metodus.

3. Kaip elgtis neapibrėžties atveju

Visi šio priedo 2 skyriuje išvardyti metodai gali pasižymėti tam tikro laipsnio neapibrėžtimi. Neapibrėžtis atsiranda dėl ⁽¹⁾:

- a) matavimo priemonių paklaidų: šios paklaidos paprastai pasitaiko dėl specifikacijose, kurias pateikė produktų gamintojas, esančių paklaidų;

⁽¹⁾ Tarptautinio naudingumo koeficiento matavimo ir patikrų protokolo (IPMVP) B priede pateikiamas kiekybinės neapibrėžties lygio nustatymo modelis, kuris remiasi šiomis trimis paklaidomis.

- b) modeliavimo paklaidų: dažniausiai tai modelio, naudojamo tam tikriems sukaupytų duomenų parametrų apskaičiuoti, paklaidos;
- c) atrankos paklaidų: dažniausiai tai paklaidos, padaromos dėl to, kad per tyrimą buvo stebimi atrinkti bandiniai, o ne visuma.

Be to, neapibrėžtis gali atsirasti dėl planuotų ir neplanuotų prielaidų, kurios paprastai yra susijusios su apskaičiavimais, išlygomis ir (arba) taikomojo pobūdžio duomenų panaudojimu. Paklaidų dažnumas taip pat susijęs su pasirinkta duomenų kaupimo sistema, kuri yra apibūdinta šio priedo 2.1 ir 2.2 punktuose. Patariama nurodyti ir kitas neapibrėžties specifikacijas.

Valstybės narės, pranešdamos, kaip įgyvendinami šioje direktyvoje numatyti tikslai, gali rinktis kiekybinės neapibrėžties metodą. Kiekybinė neapibrėžtis išreiškiama statistiškai prasmingai, nurodant tikslumo ir patikimumo lygį. Pavyzdžiui, „kiekybinė paklaida, kuri nustatoma 90 % patikimumu, yra $\pm 20\%$ “.

Jei taikomas kiekybinės neapibrėžties metodas, valstybės narės taip pat atsižvelgia į tai, kad priimtinas neapibrėžties lygis, kurio reikia skaičiuojant sutaupytą energiją, priklauso nuo taupymo lygio ir mažėjančios neapibrėžties energijos ekonominio efektyvumo.

4. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių taikymo laikotarpių suderinimas atliekant „nuo atskiro prie bendro“ tipo skaičiavimą

Kai kurių energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių taikymas trunka dešimtmečius, tuo tarpu kitos priemonės taikomos trumpesnį laiką. Toliau sąraše pateikiami keli energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių vidutinio galiojimo laiko pavyzdžiai:

Profesionalus privačių būstų palėpių izoliavimas	30 metų
Privačių būstų sienų ertmių izoliavimas	40 metų
Langų sluoksnių keitimas E į C lygį (m ²)	20 metų
Katilų keitimas B į A lygį	15 metų
Šildymo kontrolė – atnaujinimas ir katilų pakeitimas	15 metų
Kompaktinės fluorescencinės lempos – mažmeninėje prekyboje	16 metų

Šaltinis: Energijos vartojimo efektyvumo išipareigojimas 2005–2008 m., JK

Siekiant užtikrinti, kad valstybės narės panašioms priemonėms taikytų vienodą laikotarpį, šie taikymo laikotarpiai bus suderinti Europos lygiu. Todėl Komisija, padedama pagal 16 straipsnį įsteigto Komiteto, ne vėliau kaip 2006 m. lapkričio 17 d. pakeičia pirmiau nurodytą sąrašą sutartu preliminarium skirtingų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių vidutinės taikymo trukmės sąrašu.

5. Ką daryti su energijos taupymo multiplikatoriaus efektu ir kaip išvengti dvigubo skaičiavimo taikant mišrius „nuo bendro prie atskiro“ ir „nuo atskiro prie bendro“ tipų skaičiavimo metodus

Vienos energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės įgyvendinimas, pvz., karšto vandens talpyklos ir vamzdžių izoliavimas pastate arba savo poveikiu lygiavertė priemonė, ateityje gali rinkoje sukelti multiplikatoriaus efektą, t. y. rinka priemonę įgyvendins automatiškai be tolesnio institucijų ar agentūrų, nurodytų 4 straipsnio 4 dalyje, ar privačių energetinių paslaugų teikėjų įsikišimo. Priemonė, galinti turėti multiplikatoriaus efektą, daugeliu atvejų būtų labiau ekonomiškai efektyvi nei priemonės, kurias reikia reguliariai kartoti. Valstybės narės numato tokių priemonių energijos taupymo galimybes, įskaitant jų multiplikatoriaus efektą, ir patikrina bendrą poveikį atlikdamos *ex-post* įvertinimą, kurio metu, kai tinkama, būtų naudojami rodikliai.

Vertinant horizontaliąsias priemones, galima naudoti energijos naudojimo efektyvumo rodiklius, su sąlyga, kad įmanoma nustatyti jų raidos tendencijas tuo atveju, jeigu nebūtų taikytos horizontaliosios priemonės. Tačiau turi būti įmanoma kiek galima labiau neleisti, kad būtų pakartotinai įskaičiuojama energija, sutaupyta taikant

tikslines energijos vartojimo efektyvumo programas, energetines paslaugas ir kitas politikos priemones. Tai ypač taikytina energijos ir CO₂ mokesčiams bei informacinėms kampanijoms.

Atliekamos sutaupytos energijos dvigubo skaičiavimo pataisos. Skatinama naudoti matricas, kuriomis susumuojami priemonių poveikiai.

Į galimą sutaupomą energijos kiekį po tikslinio laikotarpio neatsižvelgiama, kai valstybės narės pateikia ataskaitas dėl šios direktyvos 4 straipsnyje nurodyto bendrojo tikslo. Bet kuriuo atveju reikėtų skatinti ilgalaikį poveikį rinkai turinčias priemones, o teikiant ataskaitą dėl 4 straipsnyje nurodytų tikslų reikėtų atsižvelgti į priemones, kurios jau yra pasižymėjusios energijos taupymo multiplikatoriaus efektu, jeigu jas galima išmatuoti ir patikrinti laikantis šiame priede nurodytų gairių.

6. Kaip patikrinti sutaupytos energijos kiekį

Jei manoma, kad tai ekonomiškai efektyvu ir reikalinga, energijos kiekius, sutaupytus taikant konkrečias energetines paslaugas ar kitas energijos efektyvumo didinimo priemones, patikrina trečioji šalis. Tai gali atlikti nepriklausomi konsultantai, EPB ar kiti rinkos dalyviai. Išsamesnius nurodymus šiuo klausimu gali pateikti 4 straipsnio 4 dalyje nurodytos atitinkamos valstybių narių valdžios institucijos ar agentūros.

Šaltiniai: Europos tolesnio paklausos valdymo (DSM) ir energijos vartojimo efektyvumo paslaugų programų įvertinimo vadovas; IEA, INDEEP duomenų bazė; IPMVP, 1 tomas (2002 m. kovo mėn. redakcija).

V PRIEDAS

Pavyzdinis energijos konversijos rinkų ir subrinkų, kurioms gali būti nustatytos gairės, sąrašas:

1. Namų apyvokos įrangos, informacijos technologijos ir apšvietimo rinka:

- 1.1. virtuvės įranga (balti produktai);
- 1.2. pramogų ir informacijos technologijos;
- 1.3. apšvietimas.

2. Būsto šildymo technologijų rinka:

- 2.1. šildymas;
- 2.2. karšto vandens tiekimas;
- 2.3. oro kondicionavimas;
- 2.4. vėdinimas;
- 2.5. šiluminė izoliacija;
- 2.6. langai.

3. Pramoninių krosnių rinka.

4. Pramonės motorinės energijos rinka.

5. Valstybės sektoriaus įstaigų rinka:

- 5.1. mokyklos, viešojo valdymo įstaigos;
- 5.2. ligoninės;
- 5.3. baseinai;
- 5.4. gatvių apšvietimas.

6. Transporto paslaugų rinka.

VI PRIEDAS

Tinkamų viešųjų pirkimų priemonių, didinančių energijos vartojimo efektyvumą, sąrašas

Nepažeidžiant nacionalinių ir Bendrijos teisės aktų viešųjų pirkimų srityje, valstybės narės užtikrina, kad viešajame sektoriuje būtų taikomi ne mažiau kaip du šio sąrašo reikalavimai, atsižvelgiant į 5 straipsnyje nurodytą pavyzdinį viešojo sektoriaus vaidmenį:

- a) reikalavimai energijai taupyti naudoti finansinius instrumentus, įskaitant sutartis dėl energijos vartojimo efektyvumo, kurie sąlygoja išmatuojamą ir iš anksto numatytą sutaupytos energijos kiekį (net ir tada, kai viešojo valdymo organizacijos yra perdavusios savo atsakomybę kitiems);
 - b) reikalavimai perkant įrangą ir transporto priemones jas rinkti pagal įvairių kategorijų įrangos ir transporto priemonių efektyvios energijos produktų specifikacijų sąrašus, kuriuos turi parengti 4 straipsnio 4 dalyje nurodytos institucijos ar agentūros, naudodamos, kai tinkama, gyvavimo ciklo sąnaudų sumažinimo iki minimumo analizę arba panašius metodus ekonominiam efektyvumui užtikrinti;
 - c) reikalavimai pirkti gaminius, kurie visuose režimuose, įskaitant parengties režimą, efektyviai naudoja energiją, taikant, kur įmanoma, gyvavimo laiko sąnaudų sumažinimo iki minimumo analizę arba palyginamus metodus ekonominiam efektyvumui užtikrinti;
 - d) reikalavimai pakeisti arba įrengti esamoje įrangoje ir transporto priemonėse įrangą, išvardytą šios pastraipos b ir c punktuose;
 - e) reikalavimai taikyti energijos vartojimo auditą ir įgyvendinti po jo parengtas ekonominio efektyvumo rekomendacijas;
 - f) reikalavimai pirkti ar nuomoti efektyviai energiją vartojančius pastatus ar jų dalis, arba reikalavimai pakeisti ar įrengti išgytus ar nuomojamus pastatus ar jų dalis siekiant, kad jie taptų efektyvesni energijos vartojimo požiūriu.
-